

Arlow Gusztáv és Alfred Hutton szablyavívásának összehasonlítása

Márkus János Dániel

2017

Bevezetés

A 2017-es tanévben egy hatfős kutatócsoport dolgozta ki az Ars Ensis Lovagi Kör és Kardvívó Iskola középfaladó szablya tananyagát. Ennek alapját Lovag Arlow Gusztáv – Kardvívás (1902) c. könyve képezi, míg a kezdő tananyag Alfred Hutton – Cold Steel (1889) című művén alapul.

Ennek a Scholler dolgozatnak a célja, hogy összehasonlítsa őket, kiemelve a különbségeket, és támpontot adjon a haladó edzés oktatóinak a kezdő edzésről érkező oktatók átsegítésére egy másik rendszerbe. Hozzájuk, valamint az érdeklődő, kezdő edzést végigjárt oktatókhoz szól ez az értekezés.

A dolgozatnak nem célja hogy egy teljes összefoglalást nyújtson a két rendszerről, így nem tartalmazza azokat a technikákat, amelyek egyik mester könyvében nem találhatóak meg. Ennél fogva csak azok a pontok kerültek kiemelésre amik mindkét rendszerben szerepelnek valamilyen módon.

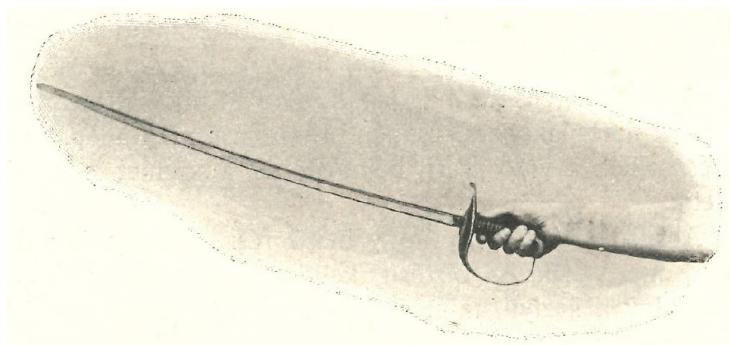
Háttér

Hutton a rendszerét részben a kortárs olasz szablyavívó iskolán, részben pedig az Angliában igen elterjedt backsword művészetén alapozza. Művében említés esik a következő szerzőkről is, akiknek munkásságából merített: Achille Marozzo, Lonnergan 1771, Johan Andrea Schmidt 1713, Girard 1736, Domenico Angelo 1763. Arlow anyaga a korabeli olasz iskolát veszi alapul, azonban beleszövi a magyar iskola egyes motívumait is. Bár igen hasonló alapokra építenek, érdemes megjegyezni, hogy a két vívókönyv alapvetően másképp közelíti meg a szablyavívás oktatását. Míg Hutton feltételezi az olvasóról, hogy jártas a foil forgatásában mire eljut a szablya tanulásáig, így kevesebb figyelmet fordít az alapozásra, Arlow az alapoktól építi fel a rendszerét. Az ehhez szükséges alapokat haladó edzésre eljutva már elsajátították az oktatók, így érdemes azokat felhasználva, ám a különbségeket kiemelve bevezetni őket az új rendszerbe.

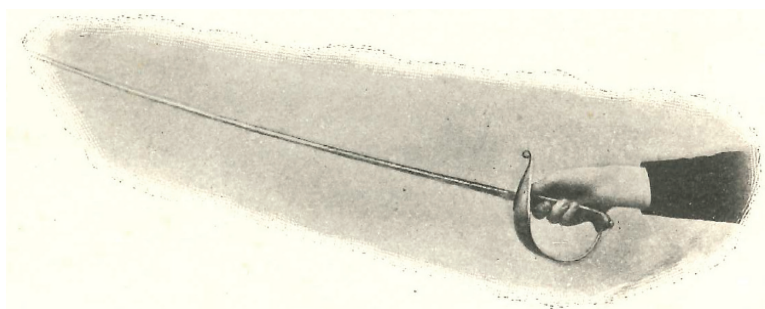
Alapok

Mindkét rendszer egy, a hadseregben vagy a köznapi életben elterjedtnél könnyebb szablya használatát javasolja – Arlow szerint minimum 450 grammos, de legfeljebb 750 eszközre van szükség – egy rendes párbajszablya ideális súlya 400 és 600 gramm között van. Hutton csak annyit ír hogy az Európában elterjedt párbajszablya a megfelelő, nem a nehéz angol fegyverek.

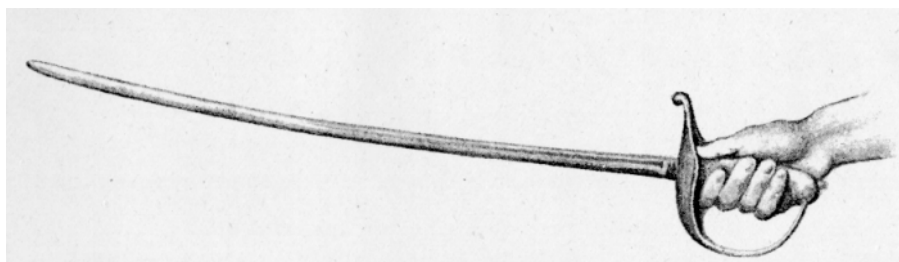
Arlow két fajta kardfogást ismertet meg. A magyar fogás (lisd. 1. ábra) szerint a vívó kisujja érinti a kosarat, míg a hüvelykujja a gerincen nyugszik. Az olasz fogás (lisd. 2. ábra) ezzel ellentétben hüvelykujjal érinti a kosarat.

1. ábra - A magyar vívókard és fogása Arlow szerint

2. ábra - az olasz vívókard és fogása Arlow szerint

3. ábra - a szablya fogása Hutton szerint

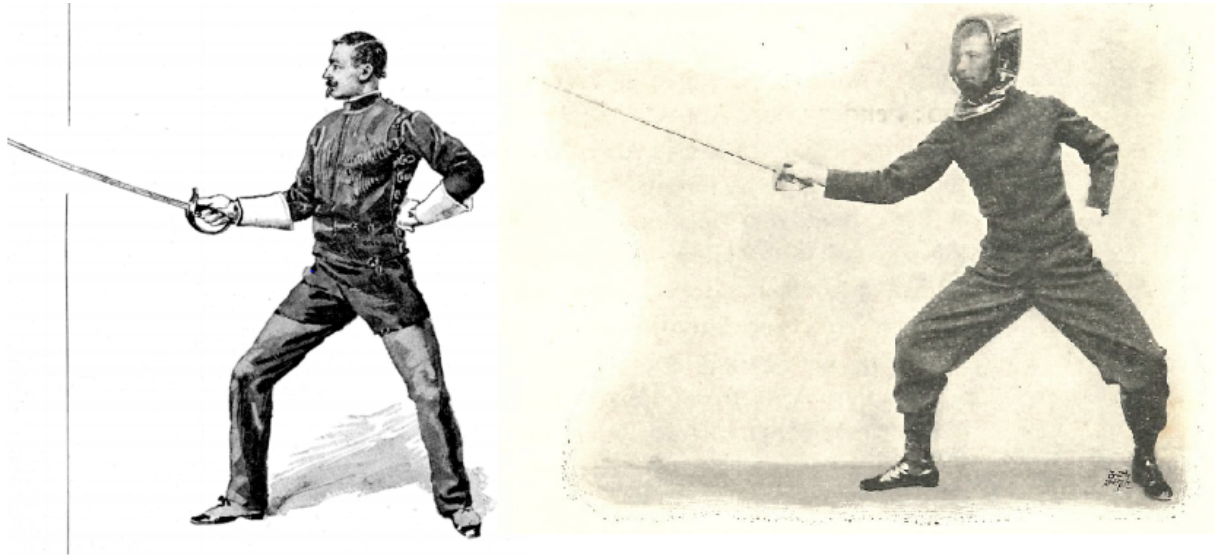
Arlow a későbbiekben a könnyebb olasz pengéhez használatos fogást ajánlja. Hutton könyve is az olasz fogást mutatja be, azonban az alapoktatásban az oktatók a magyar fogást sajátítják el. Megemlíti, hogy a pengevezetés finomsága miatt a markolatot az ujjaknak kell könnyedén fogniuk, nem szabad hogy a markolat a tenyérbe simuljon. Az Arlow-féle olasz fogást összehasonlítva Hutton illusztrációjával láthatjuk, hogy utóbbin a tenyér nem válik el a markolattól. Ennek a berögzítésére az anyagban megtalálható néhány gyakorlat, ami kifejezetten a finom pengekezelést tanítja.

Különbség mutatkozik a fegyver forgatásában is. Hutton leírja, hogy „a vágásoknak a csuklóból kell eredniük”¹, és ennek gyakorlására, ill. a csukló erősítésére és lazítására számos moulinet gyakorlatot is bemutat. Arlow ellenben a vágásokat könyökből intézi, a penge feletti uralom gyakorlása végett. Ezt azzal indokolja, hogy a meglendített kardot sokkal egyszerűbb így

---

1 Hutton - Cold Steel, 23. o.

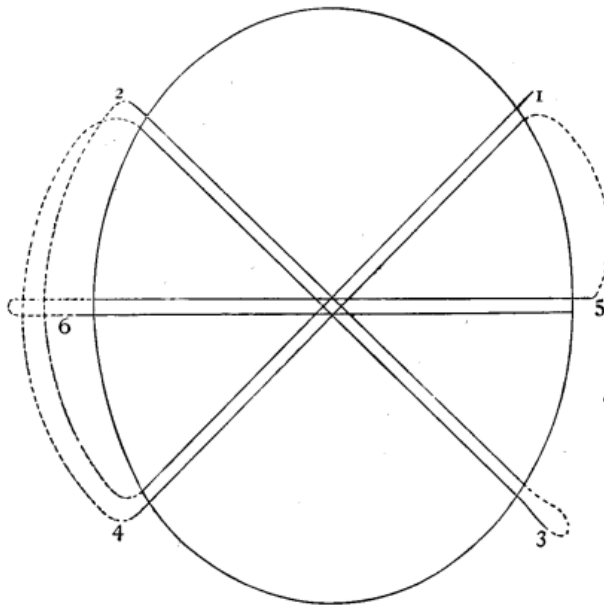
megállítani, ugyanis a könyöknek van egy végpozíciója, míg a csukló minden irányban mozog, tehát a kard nehezebben és izommunkával fékezhető csak. Habár a csukló használatát is fontosnak tartja, amellet érvel², hogy a könyökből végrehajtott vágásokkal ugyanolyan gyors, biztos és erős támadásokat tudunk intézni. Ebből kifolyólag Arlow könyvében nem is találjuk meg a moulinet gyakorlatokat – helyettük egy-egy mozdulatból álló lendítési gyakorlatokkal igyekeznek berögzíteni a vágásokhoz szükséges kardmozgást.

4. ábra - a vívóállás szélessége Hutton (bal) és Arlow (jobb) szerint

A lábmunkában is mutatkozik különbség a két mester rendszere között. Arlow szélesebb állásokat használ (két lábfej szélesség), és leginkább vonalon dolgozik – a vonalról csak egy technika, az ún. beugrás alkalmazásakor lép le. Hosszabb távolságok gyors megtétele hátrafelé megegyezik (vö. teljes lépés hátra és kettős hátralépés) a két rendszer szerint, azonban Arlow nem alkalmazza a teljes előre lépést. Gyors közelítésnél rohamokat alkalmaz: lépés, illetve ugrásrohammal támad. Világosan látszik, hogy Arlow rendszere nagyobb hangsúlyt fektet a távolsággal való finom játékra; ugyanakkor azt is megfigyelhetjük, hogy támadásnál nem fordul elő nála a lábak keresztezése.

Támadások

5. ábra - Hutton moulinet-ja és a vágások irányai.
Nem ábrázolja: 7. vágás függőlegesen felülről lefelé és 8. vágás ezzel ellentétes irányba

Hutton a moulinet-ekből kiindulva vezeti le a nyolc alapvető vágását, melyek mind egy ponton haladnak át, és a vívó a kardinális illetve átlós irányokban vezeti őket. Arlow megkülönböztet réseket, és a támadásokra a célzott testrész megnevezésével utal. Ezeknek a felsorolása, párosítva a Huttoni megfelelőjével:

- fejbégás	↔	7. vágás
- arcvégás (kívül ill. belül)	↔	6. ill. 2. vágás
- oldalvégás	↔	4. vágás
- mellvégás	↔	1. vágás
- hasvégás	↔	3. vágás

Ezeket a vágásokat lehet mind testre, mind kézre vagy karra irányítani. Arlownál a 8. vágás hiányára egyértelmű magyarázatot ad az altesti találatok érvénytelensége. Hutton szabályrendszerében érvényes a lábakra irányított vágás lábakat takaró védőfelszerelés birtokában – a 8. vágást ő csak nem lovagiasnak titulálja.

Szúrás során Hutton a kardot mindig tercben illetve kvartban tartja aszerint, hogy az ellenfél kardját merről tudja kosárral kizárni. Általánosságban elmondható hogy Arlow második kézállásból (terc) szúr. Ez alól kivételt jelent az alsó feltartó szúrás, amit mindig a 4. kézállásból kell kivitelezni, valamint mutat példát alsó szúrásra és belső kitérő szúrásra 4. kézállásban a gyakorlatok között. A harmadik kézállásra azt írja, hogy kényelmesebb, és esetenként hatékonyabb is, azonban sportszerűségéből nem használja, mivel könnyebben behatolhat a maszk alá és sérülést okozhat.

Védések

Jelentős különbségek mutatkoznak meg a védések terén a két mesternél. Hutton főként terc állásban várakozik a kar pihentetése érdekében, és közel véd a testhez. Ő a magas szekondot (ami a legközelebb áll az Arlowi szekondhoz) szükségtelenül fárasztónak tartja. A gardok leírásánál nem esik szó provokációról.

Arlow a tercet és a szekondot részesíti előnyben, mert ezek kínálják fel az ellenfél számára a legkevesebb támadható részt. Mivel a terc fedezi a kart és a külső arcot is, alkalmasnak tartja alapértelmezett állásnak, amibe vissza lehet térni egy támadás után, illetve áthaladni rajta a több védelmet nyújtó szekondba.

Arlow gardjai sokkal kinyújtottabbak, mint Huttoné – gyakran előfordul, hogy az alkart vízszintesen tartva nyújtja előre a kardot. Egy példa lenne erre a terc gard kivitelezése – Hutton a kosarat közel tartja a testéhez, visszahúzott alkarral, míg Arlow messze előrenyújtja a kosarat. Külön kategóriát szentel a provokáló állásoknak, amit ő invitoknak hív – az ilyen állások egy részt kínálnak az ellenfélnek, ezek a védések végpozíciói is.

Technikák

Hutton nem ír *à tempo* akcióról úgy, mint Arlow. Ő *duo tempi* vívást oktat, ami felváltva támadó és védő mozdulatokból építi fel a csörtét, és a vívó gyorsaságára és előrelátására hagyatkozik egy riposztáznál. A „*time cut*” az egyedüli támadás ami egy kifejezetten *à tempo* vágás – ez egy hanyag módon elvégzett állásváltásba támad bele.

Összefoglalás

A fentiekben leírtakból látszik, hogy bár Hutton és Arlow rendszere azonos alapokon, a 19. század végi – 20. század eleji olasz szablyavívó iskolán alapul, mégis számos különbség felfedezhető köztük. Ilyenek például az eltérő lábmunka, preferált gardok vagy a támadandó rések felosztása. Bizonyos eltérések magyarázhatóak az eltérő vívásképpel – míg Hutton rendszere célratörő és valamelyest leegyszerűsített, Arlow nagy hangsúlyt fektet a cselekre, a provokációra és a taktikázásra.

A különbségek oka feltételezhetően az hogy míg Arlow a magyar szablyavívó iskola egyes elemeit építette bele rendszerébe, addig Hutton más fegyvernemekről szóló, régebbi források technikáiból merített iskolájának kidolgozása során.